

Kunskapsutbyte och gemensam problemlösning – en projektsammanfattning

Bakgrund och syfte

Bolincetrets Klimatarena är en mötesplats för forskare, företag, offentlig sektor och andra organisationer för att möjliggöra samarbeten och utbyte av kunskap, erfarenhet och kreativa idéer så att vi tillsammans kan göra samhället mer motståndskraftigt mot klimatförändringen. Genom att samla verksamheter med olika behov och samtidigt en bredd av kompetenser kan arenan lägga grunden för gemensamma insatser och hållbar samhällsförändring. Klimatarena startades i maj 2018 vid Stockholms universitet. Bolincetret för klimatforskning är en paraplyorganisation med fler än 400 personer som forskar inom områden kopplade till jordens klimat. Det bildades av Stockholms universitet, KTH och SMHI och är namngivet efter professor Bert Bolin som var en föregångare inom klimatforskning och grundare av FN:s klimatpanel Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Klimatarenan är ett initiativ för tematisk samverkan i arenaform och byggs upp inom ramen för projektet Metodik för Utveckling av Samverkansarenor (MUSA), med finansiering från Vinnova.

Hur har vi arbetat?

Klimatarenan har under perioden mars 2019–november 2020 anordnat sex olika workshops med det övergripande syftet att ”böja kurvan” inom klimatförändringen. Klimatarenan har bjudit in forskare, företag, offentlig sektor och andra organisationer som syftar till att möjliggöra samarbeten och utbyte av kunskap, erfarenhet och kreativa idéer. Totalt har cirka 100 deltagare från ungefär 50 olika verksamheter deltagit. Varje workshop inleds med presentationer från bland annat Bolincetrets forskare som förser deltagarna med den vetenskapliga grunden för respektive tema, men också från aktörer som aktivt arbetar med temat i fråga. Efter presentationerna delas deltagarna in i mindre diskussionsgrupper, där de får möjlighet att reflektera kring en frågeställning som är specifik för varje tema. En rapport sammanställs sedan baserat på dessa diskussioner, och dessa finns länkade i listade nedan.

Workshops

WS1: Koldioxidneutralitet del 1

Frågeställningar:

- Vad är viktigast för att samhället ska kunna uppnå koldioxidneutralitet?
- Vad kan jag/mitt företag/min organisation bidra till för att uppnå målet?
- Vad behöver jag/mitt företag/min organisation från olika sektorer för att kunna uppnå målet?
- **Vad behövs för att stimulera det samarbete som är nödvändigt för att vi ska kunna komma till ett koldioxid neutralt samhälle?**

En av slutsatserna från denna diskussion, i respons till den sista frågan, var att en positiv, tydlig, gemensam målbild bör kommuniceras brett för att ange riktningen för omställningsarbetet. Mindre fokus bör läggas på svårigheterna och mer fokus på hopfullhet, möjligheter och i större utsträckning med individen som utgångspunkt. Du kan läsa mer i den fullständiga rapporten [här](#).

WS2: Koldioxidneutralitet del 2

Frågeställningar:

- Politiska styrmedel: Vilka politiska styrmedel är centrala i omställningen till ett koldioxid neutralt samhälle?
- Kunskapscirkeln näringsliv-akademi: Vi har mindre än tio år på oss att ställa om – vad krävs av kunskapscirkeln för att det ska vara möjligt?
- **Globalt perspektiv: Enskilt har Sverige en marginell påverkan på globala utsläpp – hur kan vi på bästa sätt bidra till omställning globalt?**
- Räkna med klimatet: Vad behöver vi för att kunna göra transparenta och korrekta beräkningar av utsläpp och klimatpåverkan?

En av slutsatserna från denna diskussion, i respons till fråga tre, lyder: "Områden som Sverige skulle kunna gå före inom är till exempel delningsekonomi, cirkulär ekonomi, byggsektorn, urban mining (gruvor i deponier och slagghögar), minskat flygande och elflyg, ett elsystem utan fossila kraftkällor m.m. Koldioxidskatten finns redan idag och skulle vara värdefull att sprida." Du kan läsa mer i den fullständiga rapporten [här](#).

WS3: Räkna på klimatavtryck – transparens, korrekthet och systemgränser

Frågeställningar:

- **Varför är min organisation intresserad av att beräkna CO₂ avtryck?**
- Vad behöver jag för att beräkna min organisations CO₂ avtryck på ett korrekt sätt?
- Hur motsvarar befintliga lösningar de behov vi har; vad mer behövs?
- Hur vet vi att vi ha ett korrekt verktyg?

En av slutsatserna från denna diskussion, i respons till den första frågan, var: ” Överlag bedöms beräkningar i någon form utgöra en central del i ett omställningsarbete. Beräkningar är viktigt för att nå uppsatta mål och visioner, både i att faktiskt veta hur utvecklingen står sig mot målen och i att vägleda investeringar och arbete mot de områden och åtgärder som kan förväntas ge störst effekter.” Du kan läsa mer i den fullständiga rapporten [här](#).

WS4: Beräkningar av organisationers klimatavtryck – Fokus på utsläpp i hela värdekedjan

Frågeställningar:

- Vad innebär beräkningar av Scope 3 i praktiken? Reflektioner på presentationerna
- Vad ingår i min organisations Scope 3 och vilka gränsdragningar kan vi göra?
- Hur kan vi åtgärda utsläpp i Scope 3 och påverka i hela vår värdekedja?

En av slutsatserna från denna diskussion var: ”Att ha en översikt över samtliga scopes blir mer och mer en hygienfaktor, men det gäller att inte fastna i redovisningen som sådan, utan istället gå vidare till att arbeta med affärsmodellen. Riskerna finns annars att organisationer, eller hela sektorer, fastnar i beräknings- och utredningsfrågor och tappar fokus på de åtgärder som beräkningarna ska ligga till grund för. Med blicken på hela värdekedjan kan man identifiera på vilka sätt klimatomställningen kan vara en affär.” Du kan läsa mer i den fullständiga rapporten [här](#).

Vi har även tagit fram en policy brief som utreder flygets påverkan på klimatet, samt diskuterar höghöjdseffekten, du kan läsa den [här](#).

WS5: Klimatkompensation

Frågeställningar:

- Vad är organisationers största drivkraft när det kommer till att bedriva klimatkompensation?
- Vad är viktigt att tänka på när man diskuterar och utvärderar användningen av klimatkompensation som en åtgärd?
- Vilken roll kan klimatkompensation spela i omställningen till ett koldioxidneutralt samhälle? Hur relaterar klimatkompensation till andra överväganden och dimensioner av omställningen?
- Framöver, vad för typ av kunskap, resurser och tillämpningar behövs för att klimatkompensation ska spela en roll i omställningen?

En av slutsatserna som togs upp under diskussionerna kring flertalet av frågorna var att man borde lägga mer fokus på klimatkompensation i Sverige. Klimatarenan har därför tagit fram denna Policy Brief som tacklar det ämnet. Du kan läsa Policy briefen [här](#).

Och du kan läsa den fullständiga rapporten från WS5 [här](#).

WS6: Omställning och den finansiella sektorn

Frågeställningar:

- Vilken roll kan och borde den finansiella sektorn spela i omställningen?
- Vilken påverkan har den finansiella sektorn på din organisations arbete när det kommer till omställning och hållbarhet?
- **I framtiden, vad behövs för att förbättra den finansiella sektorns roll i omställningen?**

En av slutsatserna som nämndes i respons till den sistnämnda frågan var att, eftersom den finansiella sektor har en stor påverkan på organisationer och företag när det gäller omställning och hållbarhet, så kan det i framtiden vara nödvändigt att avgiftsbelägga utsläpp så att det inte längre är lönsamt att investera i de bolag som inte är gröna. Det nämndes även att det är viktigt att i framtiden hålla företag ansvariga för vad de lovar när det kommer till prestationer och resultat som har med klimatet att göra.

Du kan läsa den fullständiga rapporten [här](#).

Reflektioner från deltagare

”Arbetet med Exponential Roadmap och 1.5°C Business Playbook har gjort det tydligt för mig att samarbete mellan olika sektorer är nyckeln till att halvera de globala utsläppen till 2030. Mötesplatser som denna ger därför en viktig grund för nätverkande och lärande mellan olika samhällssektorer. Jag har också uppskattat de olika teman som behandlats, och, självklart, tillgången till klimatforskare som presenterar och förklarar komplex vetenskap på ett sätt som är begripligt för alla.”

*Pernilla Bergmark, Principal Researcher,
ICT Sustainability Impacts, Ericsson*

“För att arbeta med klimatfrågan på ett effektivt sätt, har vi på Stockholm Vatten och Avfall behov att få information om olika modeller och verktyg som kan användas. Ska vi kunna arbeta på ett hållbart och effektivt sätt i samhället, måste vi dela information och kunskap mellan olika organisationer. Klimatarenan har varit till stor nytta genom att tillhandahålla både modeller och verktyg från olika organisationer. Klimatarbetet inom Stockholm Vatten och Avfall har även behov att få information från den senaste forskningen om vad som är de viktigaste områdena att prioritera för att uppnå störst positiv klimateffekt. Där har forskarna på Bolincenter hjälpt till att besvara våra frågor, vilket har varit till stor hjälp i vårt arbete. Samarbete mellan näringsliv, offentlig sektor och forskare är viktig för att gemensamt förstå de viktigaste utmaningarna och finna lösningar på dessa. Vi hoppas på en fortsättning för Klimatarenans arbete!”

*Gofi Aldstam,
Hållbarhetschef Stockholm Vatten och Avfall AB*